

IN VRIJE VAL

CORINE HARTMAN BIJ UITGEVERIJ CARGO

De Jessica Haider-serie

Bloedlijn
Glasbard
Zielloos
Ijskoud
Doodskleed

De Ijsselmoorden

Een vlaag van waanzin
Sluipend gif
Het kwaad in ons

Met Tomas Ross

Doodskopvlinder
Zwarte weduwe

De Faye van Laar-serie

Een duister pad
Zoete wraak

CORINE HARTMAN

IN
VRIJE
VAL

2020

AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2020 Corine Hartman

Omslagontwerp Buro Blikgoed

Omslagillustratie © Jill Hyland/Arcangel Images
en Silas Manhood

Foto auteur © Stan Bouwman

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Wilco, Zutphen

ISBN 978 94 031 9000 6

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

1

De vijand zit in je hoofd, Mika, zeiden ze. Ze hadden hem uitgelegd dat er iets in zijn hersens verstoord was. Kortsluiting. Een onrealistisch wereldbeeld. Een gekte, met als oorzaak alles wat hij had meegemaakt, te veel voor één leven. Zijn hoofd volgelopen met pijn en verlies en uiteindelijk overstroomd, zo moest hij het zien. Hij was een gewillig proefkonijn geweest. In een strak, als op de seconde geregisseerd ritme en in hoog tempo – rechts, links, rechts, links, mars, zoekt hij zijn weg door het bos. Verder. Hij moet verder: de plek vinden waar ze niet zullen zoeken. Schichtig kijkt hij om zich heen, hij heeft het gevoel gevolgd te worden door voetstappen, die steeds dichterbij komen. Hij blijft even stilstaan om aandachtiger te kunnen luisteren, maar het is doodstil, afgezien van het schelle krijsen van kraaien.

Hij vervolgt zijn weg, moeizamer nu, tussen hoog struikgewas. Hier komen de mensen niet, wandelaars blijven op de paden, houden niet van verrassingen. Gelijk hebben ze. Hij trapt in de uitwerpselen van een dier en smeert zich er helemaal mee in. Hij loopt, en loopt, tot hij ineens in bewoond gebied komt; gemaaid gras, een weg, fietsers in de

verte. Een bordje langs de kant wijst hem de weg naar het Nationaal ereveld Loenen. Ondanks de pijn in zijn hoofd is er toch nog iets van zijn richtingsgevoel intact, wat levensreddend kan zijn bij gebrek aan een kompas, ervaringen genoeg die dat bewijzen, maar daar wil hij niet aan denken, denken is de hel. Hij voelt het nog: adrenaline, de spanning, verrassingsaanvallen in de nacht. Onzichtbaar zijn. Net als nu. Maar hij heeft hulp nodig, want zijn hoofd barst uit elkaar en de pillen zijn op. Waar moet hij die hulp vinden? Hij heeft niemand meer. Niemand om te kunnen vertrouwen.

Dan stuit hij op een schuilplaats die zelfs op tien meter afstand niet als zodanig herkend zal worden: een bunker uit de Tweede Wereldoorlog, zo geniaal dat hij erom moet lachen. Een plek zo dichtbij en zo beladen dat geen enkel logisch denkend brein erop zou komen. De kunst is te denken als de ander en die dan een stap voor blijven. Hij valt terug op wat hem ooit is geleerd, honderden malen is ingepeperd en wat hij als geen ander kan: overleven op eigen kracht, met behulp van wat de natuur hem biedt. Zoals zevenblad, vol vitamine C en kalium. En kleefkruid met z'n ontgiftende werking. Bij de paardenbloem aarzelt hij: was nou de bloem of het blad eetbaar? Die slaat hij dus maar over. Zijn hoofd bonkt. Dreunt. Hij sluit zijn ogen en probeert muziek te horen. The Stones dringen zich aan hem op.

I see a red door and I want it painted black

No colors anymore I want them to turn black

Hij neuriet de melodie in de hoop op wat afleiding, maar even later betrapt hij zich op een brok in zijn keel, op tranen zelfs, emoties die zich niet laten wegdrukken. Emoties door

angst, of door eenzaamheid? Het een als gevolg van het ander? Hij drukt zijn vingers tegen zijn slapen en kreunt. Jagger zit andere gedachten in de weg, overschreeuwt zijn herinneringen. Hij verzandt in oeverloos gepieker, oneindig cirkelende gedachten. Bij gebrek aan medicijnen heeft hij zijn toevlucht genomen tot paddo's om de oorlog in zijn hoofd te stoppen. Dat is het voordeel van een verblijf in de natuur in oktober: dan zijn ze er volop, de kaalkopjes, niet te veel, omdat hij zichzelf er te graag in verliest. Een kleine dosis om te ontspannen, om de nacht door te komen. De nacht die nog maar net is begonnen en waarin de uren eindeloos lijken te duren. Maar hij kan het. Hij kan het, hij weet dat hij het kan, want hij is getraind. Jarenlange ervaring, gevaarlijke missies in gebieden, met de geur van doodsangst veel indringender dan hier. Al zou hij niet meer precies weten hoe scherp die geur was.

Moord? Nee.

De duisternis breekt hem op, het verlies knaagt aan hem, zijn zware, bonkende hoofd blijft malen. Met de nacht op zijn donkerst ziet hij het gezicht van haar en van het kind voor zich en vraagt zich af wie het commando heeft gekregen. Bij een executie kun je afspreken gezamenlijk de wapens leeg te schieten zodat niet duidelijk is wie het dodelijke schot levert. Op drie. Eén, twee, drie... en dan volgde het oorverdovende vuurwerk. Hij ziet het voor zich als een film, hij kijkt zonder zich betrokken te voelen. Het kan iedereen geweest zijn. Een opdracht voor een individu. Geen vragen stellen, je luistert, accepteert, voert uit. Pakt je boel in, zegt 'yés, sír' en je gaat. Je schiet, je geeft dekking, je doet wat je wordt opgedragen en je weet wat er van je wordt verwacht. En als je elektroden op je hoofd krijgt,

protesteer je niet. In naam van de vrede, voor volk en vaderland.

Hij heeft bloed aan zijn handen, dat beseft hij, alleen niet dat van haar, niet dat van het kind. De pijn zit vanbinnen, ook dat is waar. Maar dat geldt niet voor de vijand. De vijand is daarbuiten.

2

Thérèse ligt met haar gezicht naar het raam gekeerd. De ogen gesloten, zoals gewoonlijk. Als ze ze zou openen, kan ze regendruppels tellen op de ramen. Maar vooralsnog doet ze niks uit zichzelf. Ik heb bloemen voor haar meegenomen, alsof het gaat om een doodgewoon ziekenbezoekje.

‘Een fleurig boeket voor de patiënt,’ zeg ik. ‘Je kunt wel iets vrolijks gebruiken op deze druilerige zondag.’ Ik zet de vaas met bloemen op het kastje naast haar bed. ‘Vers uit de berm, biggenkruid, leeuwentand, veel geel, en ze ruiken niet al te sterk.’ Ik ratel maar door. ‘Ik kon geen rozen voor je meenemen, die heb ik gesnoeid om de herbloei te stimuleren, anders geeft zo’n plant al z’n energie aan bottels en topscheutjes. Ook bij planten is dat belangrijk: je energie op de belangrijke dingen richten. Maar zo heb je toch een beetje Veluwse natuur bij je bed.’

Belangstelling tonen, dat is wat ik schijnbaar doe, zelfs een poging iets van bezorgdheid te uiten, op z’n minst van betrokkenheid.

‘Jij bent je energie ook beter aan het besteden, hoorde ik van de arts die ik net sprak. Na drie maanden dan toch

een verrassing: niet alsnog je dood maar een goede kans op herstel. Je hersens zouden meer activiteit vertonen, al merk ik er nog niet veel van. Hij drukte me op het hart vooral met je te praten, je te stimuleren om te reageren. Dus doe nu gewoon je ogen open en kijk uit het raam, dan zie je hoe mooi de hortensia's hier nog bloeien. Die wil ik ook, in een lange rij aan weerszijden van de oprit.'

Ik pak een kruk onder een tafel vandaan en ga naast haar bed zitten. Dan buig ik me naar haar toe en fluister: 'Al die moeite te blijven leven doe je toch niet voor mij, Thérèse? Weet je nog wel wie ik ben? Faye? Je dochter? Van mij mag je het opgeven, hoor, anders moet ik je alsnog een handje helpen, en dan nu echt. Een kussen op je gezicht en we zijn overal vanaf.' Ik let scherp op haar, kan haar wimperhaartjes tellen, maar er volgt geen enkele beweging. 'Kom, geef eens een reactie, Thérèse, desnoods iets kleins.'

Ik kijk uit het raam, houd een schuin oog op haar, in afwachting van enig teken van leven. Even meen ik haar tenen te zien bewegen onder het laken, maar nee, ik heb het me verbeeld, zo roerloos ligt ze erbij. Het enige wat beweegt zijn de druppels op de ramen.

'Het lijkt wel alsof de buitenwereld hier met de regen van de ramen glijdt en niets ervan binnenkomt. Net als bij ons in Groot Loenen. Wat dat betreft verschillen we nu niet meer zo heel veel van elkaar.' Ik grinnik, bedenk dan wat ik haar kan vertellen.

'Weet je wat heel Loenen nu bezighoudt? Er zijn een vrouw en haar zoontje vermoord. In ons dorp, ja, serieus. Tenminste... ik las van alles op social media, ook over militairen in de buurt. Later waren de berichten verdwenen, dus ik weet niet of het waar is. Er gingen zelfs geruchten

dat de dader iemand van onze gesloten afdeling zou zijn. Een gek die uit de kliniek is ontsnapt. Ik denk eerder aan een drama in een schijnbaar normaal functionerend gezin, en dat die vader dan, bam, in een vlaag van verstandsverbijstering alles vernietigt. Of, erger, bij zijn volle bewustzijn.'

Ik huiver, en kijk naar Thérèse, heel even in de stellige overtuiging dat ze me onthutst zal aankijken na zo'n vreselijk bericht. Maar ze ligt er nog steeds doodstil bij. 'Dat wordt geen perfecte moord,' ga ik door. 'Er is eigenlijk maar één manier om iemand te vermoorden zonder sporen na te laten. Drie keer raden, Thérèse, kom, doe nou even mee. Niet? Dan zal ik het verklappen: alles laten verdwijnen. Het lijkt, bewijs, alles moet weg. Zorgen dat het blijft bij een vermissing, dan valt er niks te onderzoeken.'

Ik leun achterover tegen de muur. De kruk kraakt op twee poten, maar is stevig, ik heb er al vaker acrobatische toeren mee uitgehaald om de tijd te doden. Zelfs dat is hier een hele klus. 'Niet dat het eenvoudig is,' mijmer ik hardop. 'Een lijk laten verdwijnen, bedoel ik. Net als het in een film soms zo makkelijk wordt voorgesteld om iemand neer te schieten. Zonder enige oefening is dat in feite godsonmogelijk. Puur geluk. Of pech, afhankelijk van het perspectief.' Ik laat de kruk weer op z'n vier poten zakken en slaak een diepe zucht. 'Wat denk jij, Thérèse?'

Een verpleegster komt kijken of alles in orde is, ze groet me vriendelijk, ik heb haar vaker gezien: een magere, lange vrouw, het haar stevast in een knotje, die met stevige pas rondloopt alsof de kliniek van haar is en iedereen dankbaar moet zijn voor haar aanwezigheid en inzet. Ze komt

straks terug voor Thérèses fysiotherapie, zegt ze, en verdwijnt weer.

‘Zo, tante Sidonia is weg,’ zeg ik. ‘Wat denk je, zou zij gelukkig zijn? Ze lijkt dan wel heel zelfverzekerd, alsof zo’n drama haar niet zou kunnen overkomen, maar je weet het nooit zeker. Ik vind het nog steeds ingewikkeld. Mensen menen te weten hoe het allemaal hoort, hoe je moet leven, hoe je gelukkig moet zijn. Jij maakte ook deel uit van die wereld, ik kwam je steeds tegen in de bladen met je lessen hoe je je eigen geluk kunt regisseren. Alleen in de realiteit klopt er geen bal van. Mensen oordelen naar hun eigen maatstaven en hebben niet eens in de gaten hoe sneu hun eigen leven is. En kijk naar jezelf, Thérèse, wat heeft al die glamour jou gebracht? Een kasplantje in een revalidatiecentrum ben je.’

Ik wacht even, om Thérèse een kans te geven te reageren, maar de ogen in het marmerachtig bleke gezicht blijven onveranderd gesloten.

‘Weet je hoe ik het zie?’ ga ik door. ‘Dat we onszelf overbelasten met de spastische gedachte dat alles leuk moet zijn. Dat we gelukkig moeten zijn. Dus vooral veel lachen en zeggen dat alles uitstekend gaat, ook al voel je je vanbinnen kut. En zo voel ik me vaak, Thérèse, echt heel vaak. Er is een filosoof die baarmoederlijkheid beschouwt als grootste goed. Kinderen hebben eten en drinken nodig, maar ook liefde, aandacht, koestering. De eerste tree in de piramide van Maslov is niet genoeg. En daar ben je nogal tekortgeschoten, hè, mam? Als ik die filosoof mag geloven, blijf ik mijn hele leven achterlopen, komt het niet meer in orde en zal ik me regelmatig rot blijven voelen.’

Ik trek aan een elastiekje om mijn pols en zodra het op

knappen staat, laat ik het los. Péts. De pijn leidt af, verzacht andere nare gevoelens. ‘Nou, dat is dan maar zo.’

Ik zie geen enkele reactie bij Thérèse, laat staan een signaal dat ze wakker gaat worden.

‘Het zal wel een rasoptimist zijn, die arts van je. Vindt ook vast dat het leven vooral heel leuk moet zijn. En verder gaat het prima met me, aardig dat je het vraagt. Vanaf morgen wordt het weer zonnig, zeggen ze, met twintig graden. Ik hoop het. Oktober kan heel mooi zijn, maar regen is ook wel fijn, en we hebben nog heel veel nattigheid nodig om de boel weer op peil te brengen; het is goed voor de tuin, ik heb al heel wat bloembollen geplant, sneeuwklodjes, tulpen, van alles. En nu moet ik gaan.’

Ik sta op en schuif de kruk terug onder de tafel. ‘Weet je,’ zeg ik, ‘eigenlijk vind ik het best fijn om met je te praten.’ Als je maar wel blijft zwijgen, denk ik er meteen achteraan. ‘Misschien haal ik zo toch nog wat van die achterstand in. Ik kom gauw weer op bezoek, hoor, mam.’

Ik zal wel moeten, bedenk ik, voor het geval ze zich van alles gaat herinneren, zoals vergif in haar wijn.